

Billo Nawal:

Az innováció helyzete és finanszírozása az Európai Unióban, illetve Magyarországon

Az innováció fogalma

Az innováció egy kreatív ötletből születő folyamatot jelöl, amely a későbbiekben megvalósítja az ötletet.

A szakmai fejlesztés megjelölésére ma már széles körben használatos *innováció* kifejezést 1910-ben a német Schumpeter írta le egyik cikkében a gazdasági fejlődéssel összefüggésben. A kreativitástól annyiban különbözik, hogy olyan folyamatot jelöl, amelynek egyik első állomása maga a kreativitás, vagyis az alkotóerő, új ötlet, elképzelés, koncepció, amely alapja lehet minden fejlesztésnek. A kreativitás (például feltalálói ötlet) akkor válik innovációvá, ha meg is valósul (a feltalált dolog, eszköz gyártása megindul), vagyis, ha az ötlet, elképzelés végül a napi gyakorlatban alkalmazásra kerül, ha tehát a kreativitás innovatív produktummá válik.

A kutatás és fejlesztés (K+F) az innováció része, részhalmaza. A K+F alap kutatásból alkalmazott kutatásból és kísérleti fejlesztésből áll.

K+F-re fordított erőforrások számos „mellékterméket” hoznak létre, és hozamuknak csak egy része hasznosul valóban innováció formájában, például vállalton belüli tudás felhalmozása, publikációtól, személyes kutatói karrier építése.

Az innováció több mint pusztán eredményes K+F tevékenység. Sikeres innovációnak csak az a kutatás-fejlesztési eredmény tekinthető, amely megvalósul, és hasznot hajt mind a megvalósítói, mind a felhasználói, mind az alkalmazói részére.

Szűkebben értelmezve az innováció „új, vagy jelentősen javított termék (áru vagy szolgáltatás) vagy eljárás, új marketing-módszer, vagy új szervezési-szervezeti módszer bevezetése az üzleti gyakorlatban, munkahelyi szervezetben, vagy a külső kapcsolatokban.” Ennek alapján az innováció megjelenhet új termékben, új technológiában, valamint új szervezeti kapcsolatrendszerben.

Az innováció folyamata az alábbi elemekből épül fel:

1. Felismerés: kielégítetlen igény és/vagy felhasználatlan technikai lehetőség felismerése-azonosítása.
2. Koncepcióalakítás: az így, 1-nél keletkezett feszültséggel kapcsolatos – vannak vagy lesznek – ötlet(ek).
3. Problémamegoldás: az ötlet(ek) megoldásának, megvalósításának keresése a meglévő információk, valamint keresési-kísérletezési-számítási tevékenység alapján.
4. Megoldás: adaptálható vagy új találmányt igénylő megvalósítás lehetősége.
5. Fejlesztés: a talált megoldás felhasználására alkalmassá tétele, amelyet bevezetés követ.
6. Felhasználás: a folyamatos használat.

Mi van, ha nincs (sem adaptációs, sem új találmányt igénylő) megoldás? Ekkor az innováció kudarcot vallott. Akkor is, ha végletesen túllépi a költségvetést

Az innováció erősen környezetfüggő.

A Nemzeti Innovációs Rendszerek (NIS) olyan intézményi megközelítés, amely az innovációval foglalkozó cégeket a külső intézmények, kormányzati politikák, versenytársak, vevők, értékrendszerek, valamint olyan társadalmi és kulturális szokás- és működési rendszerek tükrében vizsgálja abból a felvetésből kiindulva, hogy az innovatív cégek tevékenysége a felsorolt tényezők mindegyikétől függ.¹

Az innovációval foglalkozó szervezetek magatartása a NIS-modell szerint valamennyi, az innovációban akár csak kis mértékben érdekelt társadalmi és gazdasági szereplő magatartásának függvénye. A NIS-modell innováció-elméleti fontossága abból a felismerésből ered, hogy az innovatív szervezetek felkészültsége és erőfeszítései önmagukban nem elegendők az innovációs folyamat sikeréhez, és ehhez a sikerhez szükséges a kedvező társadalmi és gazdasági környezet is.

A NIS-modellt a fejlettebb gazdaságokra való alkalmazásokra hozták létre, ahol viszonylag áttekinthető kapcsolatrendszerek vannak a gazdaság szereplői között, és a K+F-szektor, illetve az innovációs rendszer a gazdaság versenyképességének szerves tényezője, a nemzeti innovációs rendszer pedig a gazdaság jólétének fontos tényezője és jó tükörképe is egyben. A gazdaság GDP/fő mutatóval mért fejlettségét ábrázoló nemzetközi rangsorban lefelé haladva azonban a K+F szektor és az innovációs rendszer képe egyre homályosabbá és zavarosabbá válik. A gazdaság fejlettségi színvonalára és a nemzeti innovációs rendszer állapotára, illetve teljesítménye közötti kapcsolat szerves jellege mindinkább eltűnik, a K+F- és innovációs politikában pedig előtérbe kerül az erőforráshiány és a következtelenség.

Az innovációt befolyásolják a fogyasztók, a versenytársak, az állami innovációs politika, vállalkozói innovációk, illetve olyan külső követelmények, mint például a környezetvédelem. Az innováció szervezeti modelljeiben kulcsfontosságú szereplő az a szervezet, amely megkeresi a gyakorlati-üzleti alkalmazás lehetőségét az innovációs folyamat eredménye számára.

Az innovációs lánc kezdő (marketing) és végpontja (értékesítés) – a piac. Ha az innováció nem fogyasztói igény-, hanem technológiai indíttatású, akkor is szükséges kielégítetlen fogyasztói igény meghatározni a sikeres innovációhoz.

Az innovációs teljesítmény összehasonlításának néhány eszköze

A nemzetközi K+F összehasonlítások leggyakoribb mutatója a **GERD**: Gross Expenditure on Research and Development – a gazdaság bruttó K+F-ráfordításai. A GDP-hez viszonyított változatban célszerű használni; főként nemzetközi összehasonlítások esetén. A GERD/GDP mutató hosszabb távú viselkedése általában erős összhangot mutat a nemzetgazdaság fejlődésével.

A GERD/GDP tehát olyan makroszintű K+F-mutató, amelyenél – az országok legnagyobb részében – csak két-három évtizedenként, vagy még ritkábban mutatkoznak a trendek alapvető jelentőségű változásai.

A 4 csoport:

1. a „vezetők” (GERD/GDP>2%) – ezek az országok alakítják a K+F nemzetközi irányzatait (Finnország, Svédország, USA, Izrael stb.)

¹ (Oslo..., 17. – idézi Török, 2006, 23).

2. a „követők” (a GERD/GDP 1 és 2% közötti) – e fejlett országok inkább a kínálati, mint a keresleti oldalon játszanak jelentős szerepet a K+F-piacon. (Kanada, Olaszország, Norvégia, Ausztria, Írország stb.)
3. a „középmezőny” (GERD/GDP 0,5-1%) – ezek az országok még játszanak bizonyos szerepet a nemzetközi K+F-ben, de inkább alkalmazókként, mint eredeti K+F eredmények létrehozóiként vesznek részt a nemzetközi K+F-együttműködésben.
4. a „marginális szereplők” (GERD/GDP 0,2-0,5%) – ezen országokban működik ugyan említésre méltó K+F-szektor, de nemzetközi jelenléte alig észrevehető.

A **BERD** (Business Expenditure on Research and Development): a vállalati K+F-kiadások mutatója, s mint ilyen, a GERD egyik fő összetevője.

A BERD és a GERD egymáshoz viszonyított aránya országonként eléggé erős összefüggést mutat a gazdasági fejlettség szintjével, illetve a GERD/GDP arány alakulásával. A magasabb GERD/GDP szint általában magasabb BERD/GDP arányt is jelent. A „vezető” országok körében a BERD általában körülbelül a GERD 2/3-át teszi ki. A „követők” csoportjában ez az arány 1/2 körül alakul, a „középmezőnyben” inkább az 1/3-ot éri el, a „marginálisok” két példája pedig azt jelenti, hogy alacsony GERD/GDP mellett az üzleti szféra érdeklődése minimális a belföldi K+F iránt.

A **szabadalmak** használata általánosan elterjedt a K+F- vagy innovációs teljesítmények mérésére. Azonban nem egyértelmű, hogy a szabadalmak száma megfelelő mutatója, fokmérője-e a K+F- ill. innovációs eredményességnek.

Előfordulhat ugyanis hogy a szabadalmi védeltséget azért kérték, mert a létrehozott szellemi tulajdon veszélybe került, vagy ezt vélelmezték. Más közelítésben a szabadalmaztatás elősegíti, hogy a jogtulajdonos monopolizálja az új termék értékesítését. Továbbá a szabadalmak nem is mindegyike jelent sikeres innovációt

A **csúcstechnológiai export** hányadát csak korlátozottan, más, jobban megbízható és megalapozottabb K+F versenyképességi mutatókkal együtt célszerű szerepeltetni az elemzésekben. Például Magyarországon az előkelő helyezés nem hű tükrözi a K+F versenyképességnek, mert jelentős részben külföldi K+F-en alapul. Gyakran nincs tehát összhang a gazdasági, technológiai fejlettség és a csúcstechnológiai export hányada között.

Az innováció finanszírozása

Az innováció finanszírozása igen széles skálát fed le, az innováció folyamatával együtt változik, akár időben is:

1. Tudományos, kutatási alapok
2. 3f család, barátok
3. Magvető – seed capital
4. Indulótőke – start up
5. Innovációs alap
6. Vállalati saját k+f
7. Üzleti angyal
8. Állami pályázati források
9. Kockázati tőke

10. Saját tőke, befektetők, bank, stb.

A sorszámokkal együtt növekszik a finanszírozók megtérüléssel szembeni igénye is, tehát például a banki befektetők igyekeznek úgy választani, hogy minél kisebb legyen a befektetések megtérülési kockázata.

A mai közegben továbbá a vállalatoknak sincs saját forrásuk innovációra. A legtöbb vállalat azért nem végez kutatási tevékenységet, mert a rövid távú túléléssel foglalkoznak, likviditási gondokkal küzdenek.

Mivel az innovációból származó társadalmi haszon nagyobb, mint a vállalkozó nyeresége, ezért az államnak részt kell vállalni a támogatásában.

Magyarországi helyzetkép

Magyarországot az EU-n belül az innovációs képességeket tekintve úgy egy jó éve a 15. helyre sorolta az Európai Bizottság. Ez akár hízelgő is lehet(ne), ha azt nézzük, hogy az egy főre jutó, vásárlóerő-paritáson számolt GDP tekintetében a 20. helyet foglaljuk el az EU-ban.

„Gyenge pontjainkként” értékelte a Bizottság:

- a természettudományos-műszaki-gazdasági végzettségű diplomások alacsony arányát (ez az EU-átlagnak mindössze 39 százaléka);
- a szélessávú internet alacsony elterjedtségét;
- az élethosszig tartó tanulásbani lemaradásunkat (az EU-átlag 46 százaléka).

Ugyanakkor azt is megállapította a Bizottság, hogy Magyarország sikerebb a technológiai innováció adaptációjában, mint megteremtésében.

Magyarországon a K+F ráfordítások a GDP százalékában mindössze 0,9%-ot érnek el.

Az összes kutatási, és fejlesztési szektorra fordított költségből az állami költségvetés változatlanul csökkenő súllyal, de több mint felerészben részesedik. A vállalkozások részesedése 30 és 38% között mozog. Míg a kilencvenes évtizedben a kutatási, fejlesztési költségeknek mindössze néhány százaléka származott nemzetközi forrásból, az ezredforduló óta a külföldi pénzforrások részesedése 10% környékén stabilizálódott

2000-ben határozták el, és 2003-ban a kormány megerősítette azt a célkitűzést, hogy a hazai K+F-ráfordítások 2006-ra elérjék a GDP 1,8-1,9 százalékát. Az eltökélt célból – amely egyébként csaknem az EU mai átlaga (2%) – semmi sem lett, sőt, a ráfordítás-arány még csökkent is, és pedig nem annak következtében, hogy a vállalatok kevesebbet költenek K+F-re; hanem mert a költségvetés vált egyre szűkmarkúbbá, ezt főként az alapkutatás sínyle meg. Így egyre irreálisabbá vált-válik annak a – már említett – EU-célkitűzésnek a magyarországi elérése, hogy 2010-re a GDP legalább 3 százaléka K+F-ráfordítás legyen, és hogy a kutatási pénzek kétharmada az üzleti szférából származzon

Kritikus terület a „kibocsátási oldal” az, az output is: az eredmények hasznosulása, hasznosítása. Ennek egyik oka, hogy a költségvetési kutatóhelyek által végzett K+F-tevékenység közel 70 százaléka alap- és alkalmazott kutatás, s ezek eredménye – közvetítő és a piaci igények hiányában – általában akadozva vagy sehogy sem kerül tovább az „innovációs láncba”.

Hazánkban a kutatási és fejlesztési tevékenység változatlanul Budapesten koncentrálódik, de a főváros túlsúlya valamelyest enyhült. 1989-ben a kutatóhelyek fele, 2004-ben 44%-a összpontosult a fővárosban, tizenöt évvel ezelőtt itt használták fel a K+F ráfordítás hét-, 2004-ben hattizedét

A gyenge vállalati innovációs teljesítménynek számos különböző oka van.

Az üzleti környezet nem vállalkozásbarát, magas cégalapítási és fenntartási költségek és túláradó bürokrácia jellemzi. A tudomány és a vállalati szektor közötti távolság hatalmas, kevés az együttműködés.

A magyar K+F- és innovációs politikában fordulatra van szükség, mert a szektor nemzetközi versenyképességi pozíciói romlanak. A fordulat azonban csak felemás lehet akkor, ha kimerül a K+F-kiadások növelésében a kedvező versenyképességi hatások egyéb ösztönzése nélkül.

Magyarországi válaszok a kihívásokra

2004. január 1-jével a *Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal* (NKTH), s ennek működtetésére a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (KTIA), amelyet a szintén újonnan bevezetett innovációs járulékból töltenek fel

A magyar kormányzat 2004 *elejétől innovációs járulékot* vezetett be, amelyet bizonyos vállalatméret fölött minden vállalkozásnak fizetnie kell (a nettó bevétel 0,3%-a), és ezt a befizetési kötelezettséget csak az állami kutatóhelyeknek adott K+F-megbízások, BERD részének látszik, tartalmilag azonban nem vállalati döntések alapján növeli a GERD-et. Igaz, GERD-növelő hatása kétszeres, mert a kormányzat – ígérete szerint, de a 2006 eleji helyzet szerint csak 2007-től – az ilyen címen érkező vállalati befizetésekkel azonos értékben növeli a pályázati úton elosztott K+F-támogatásokat, minden forinthez ugyanannyit hozzáteve

A kormány 2006. decemberében benyújtotta az Európai Bizottságnak az *Új Magyarország Fejlesztési Tervet*, amelyet az operatív programokkal együtt jelenleg bírál el a Bizottság. Az elfogadásra leghamarabb 2007. májusában kell számítani, így a pályázati kiírások nagy része is csak ezután jelenhet meg.

A fejlesztéspolitikában az alapvető elvek szerint a foglalkoztatás bővítését és a gazdasági növekedést szolgáló beruházások kapnának hangsúlyt, de ezen belül számos kiemelt terület lesz. Ilyen a közoktatás, az egészségügy, a környezetvédelem, az alapkészség-fejlesztés, a hátrányos helyzetű kistérségek felzárkóztatása, a Budapesttől független tudáspólusok kialakítása, valamint a szellemi és fizikai akadálymentesítés. A kormány több ezer ember kiképzését tervezi, hogy a lehető legjobb és leghatékonyabb pályázatok szülessenek meg.

A kis- és közepes vállalkozások az elképzelések szerint – az agrárvállalkozásokon felül – mintegy 2000 milliárd forintot kapnának uniós forrásokból. A program részét képezik a Magyar Fejlesztési Bank speciális hitelprogramjai. A kilenc főnél kevesebb embert foglalkoztató vállalkozások (családi cégek, autószerelők, fodrászatok) kaphatnak majd mikrohitelt, folytatódik a tőkeprogram, amelyben a kezdő, de nagy növekedési potenciállal rendelkező társaságokat esetenként 50-100 millió forintos befektetéssel segíti az állami társaság. Tovább folytatódik az állami hitelgarancia-vállalási program is.

A program azonban nem nyerte el eddig teljes mértékben az Európai Bizottság tetszését, mert a lisszaboni célokkal nem teljes az összhang. A Bizottság véleménye szerint kevesebb útépitésre, kevesebb betonra, több munkahelyre, több innováció-támogatásra lenne szükség.

Európai Unió helyzete

A 2000-ben elfogadott Lisszaboni Stratégia szerint a fő cél az, hogy: „az EU 2010-re a világ legdinamikusabb és legversenyképesebb tudásalapú gazdasága legyen, amely a fenntartható növekedést több és jobb munkahellyel, valamint erősebb szociális kohézióval alapozza meg”.

Az EU egészének innovációs teljesítménye továbbra is elmarad a legnagyobb versenytársakétól, noha egyes tagállamok gazdasága a világ leginnovatívabb gazdaságai között van. Kína és India régóta kihívást jelentenek Európa számára a hagyományosan munkaigényes ágazatokban, most pedig hatalmas lépéseket tesznek az innováció és a technológia felé. A gazdasági reformok egy sor gyorsan növekvő ágazatban jelentős globálisversenytársunkká teszik ezt a két országot és a többi fellendülőben lévő gazdaságot. Ez utóbbiak stratégiai módon közelítik meg az innovációt: komoly beruházásokat eszközölnék a csúcstechnológia területén és számos tehetséges, magasan képzett alkalmazottat képeznek ki.

Európa és tagállamai számos innovációs előnnyel rendelkeznek. Ugyanakkor ellentmondások is terhelnek:

- Találmányokkal állunk elő, de a találmányokból sokszor nem születik új termék, munkahely vagy szabadalom.
- Számos kicsi, rendkívül innovatív feltörekvő vállalattal rendelkezünk, de ezek nem könnyen nővik ki magukat nagy, globálisan sikeres vállalattá.
- Egyes ágazatokban, például a távközlésben, az (IKT-) innovációk bevezetése jelentősen növelte a termelékenységet, más ágazatokban, például a pénzügyi szolgáltatások és a forgalmazói szolgáltatások területén azonban erre nem került sor.

Az átlagos EU felnőtt lényegesen kevésbé képzett, mint a többi iparosodott országban élő felnőttek. Példaképpen: 2005-ben az EU munkaképes korú (25-64 éves) lakosságának csak 22,8 %-a vett részt felsőfokú képzésben, ellentétben az USA-val és Japánnal, ahol ez az arány 39 illetve 37 % volt. Sokkal kevesebb befektetéssel rendelkezünk a felsőoktatás területén, mint versenytársaink többsége.

2006 és 2030 között 6,8%-kal csökken a munkaképes korú népesség. Ez a szakképzett munkaerő hiányával fog járni. Számos tagállamban már most is kevés a magasan képzett munkaerő: különösen a technológiai fejlődés alapját jelentő pályakezdő kutatókból, tudósokból és mérnökökből mutatkozik hiány.

Az oktatási rendszer talán legnagyobb kihívása azonban szervezeti jellegű. Az európai oktatási rendszer továbbra is töredezett; az egyetemek nem működnek együtt a szükséges mértékben. Az USA-ban és Japánban számos sikeres innováció háttérben az egyetemi és az üzleti körök szoros együttműködése áll. Európa meglehetősen későn csatlakozott ehhez a folyamathoz, ezért sok a pótolnivalója.

A fokozott innováció másik hátráltatója az, hogy Európa K+F befektetései lényegesen kisebb mértékűek, mint a többi iparosodott országban. Az EU 2010-re kitűzött K+F célja 3% (ebből 2% a magán-, 1% a közszférából).

Amennyiben a tagállamok megvalósítják mindazt, amire kötelezettséget vállaltak, Európa K+F kiadásai 2010-re várhatóan eléri a GDP 2,6%-át, a jelenlegi 1,9%-kal szemben. Ennek

eléréséhez azonban jelentős erőfeszítések szükségesek mind nemzeti, mind pedig uniós szinten, különösen ahhoz, hogy Európa vonzóbbá váljon a K+F befektetés számára. Európában a kutatási befektetések területén mutatkozó hiány elsődleges oka a magánszféra alacsonyabb szintű K+F befektetése, ami a kedvezőtlenebb feltételeket és a nyereséggel kapcsolatos aggályokat tükrözi. Végül számos területen továbbra is akadályok hátráltatják a gazdasági lendületet. Sok vállalat problémákba ütközik: nehezen jutnak be bizonyos piacokra, kevés a kockázati tőke, a szabályozási keret szűk keresztmetszetekkel és kiterjedt bürokráciával jár, ami mind akadályozza az innovációt és hátráltatja az új elképzelések terjesztését. Ezenkívül az elavult struktúrák és szokások megnehezítik az alkalmazkodást a gyors változásokhoz.

A kutatásra és fejlesztésre, valamint az újításra vonatkozó statisztikák megerősítik az EU tagországi és régiói között létező számottevő különbségeket. A lisszaboni stratégia keretében kitűzött 3%-os GDP-arányból 2004-ben csak két tagország és 21 régió fordított 3%-ot vagy annál is többet kutatásra és fejlesztésre. 2001 óta, az EU átlagos aránya állandóan 1,9%. 54%-os arányával az üzleti szektor alkotja a kutatás és fejlesztés legfontosabb finanszírozási forrását, ezt követi a kormányzati szektor 35%-kal, míg a többi országos és külföldi forrásokból származik. A kutatási és fejlesztési ráfordítások kétharmadát három tagország költi el, a legtöbb országban pedig ezek a ráfordítások a fővárost tartalmazó régióban összpontosulnak. 1% alatti szintek figyelhetők meg a legtöbb dél-európai régióban és az új tagországokban.

A legfrissebb Eurostat becslések szerint az EU- 25 köz- és magánszférából származó kutatási és fejlesztési ráfordításai 2004-ben 195 milliárd eurót tettek ki, míg ugyanez az Egyesült Államokban 250 milliárd, Japánban 120 milliárd, Kínában pedig 16 milliárd euró volt. 191,1 milliárd eurót, azaz az uniós ráfordítások hozzávetőleg 98,1%-át az EU-15 tagországi használták fel, míg a teljes összeg 62%-át három tagország: Németország (55 milliárd euró), Franciaország (36 milliárd euró) és az Egyesült Királyság (30 milliárd euró) költötte el. Ám a kitűzött 3%-os célt meghaladó kutatási és fejlesztési intenzitás csak Svédországban (3,74%) és Finnországban (3,51%) volt tapasztalható.

A kutatásra és fejlesztésre fordított összegek 2001– 2004-es, 2,7%-os névleges növekedése ellenére, a GDP és a kutatásra és fejlesztésre fordított összegek közötti arány továbbra is az EU átlagán – azaz 1,9%-on – maradt ezekben az években.

Az Unió válaszai – finanszírozás uniós forrásból

A 2007–2013-as periódus szinergiáit a kutatásnak és fejlesztésnek nyújtott uniós regionális politikai támogatás és a többi uniós eszköz és intézmény – és elsősorban a 7. Kutatási Keretprogram –, az Európai Beruházási Bank és az Európai Bizottság Regionális Politikai Főigazgatóságának közös kezdeményezései, a Versenyképességi és Innovációs Keretprogram, az uniós szabad verseny, valamint az állami támogatások politikája között kell keresni.

Kohéziós politika

A 2007–2013-as periódus kohéziós politikájának közösségi stratégiai irányvonalai a tudást és a növekedést előmozdító innováció feljavítását célozzák. A kutatásra és a technológiai fejlesztésre szánt befektetések növekedését és feljavítását illetően, az irányelvek a következő négy befektetési prioritást azonosították:

- **a vállalkozások**, valamint a vállalkozások és az állami kutató-/és felsőoktatási intézetek **közötti együttműködés megerősítése** a regionális és transzregionális kiválósági csoportosulások létrehozásának a támogatásával;

- **a KKV keretében végzett kutató- és innovációs tevékenységek támogatása**, és azon lehetőség megteremtése, hogy az államilag finanszírozott kutatóintézetekben a KKV-k hozzáférjenek a KTFI szolgáltatásaihoz;
- **azon határokon átívelő regionális és transznacionális kezdeményezések támogatása**, melyek célja a kutatási együttműködés és a kutatási kapacitások kiépítésének megerősítése az EU kutatási politikájának elsőbbséget élvező övezeteiben;
- **a kutatási és fejlesztési kapacitás kiépítésének megerősítése** – ideértve az információs és a kommunikációs technológiákat, a kutatási infrastruktúrát és a humán erőforrásokat – a jelentős növekedési potenciállal rendelkező övezetekben.

A Közösségi Stratégiai Iránymutatás négy olyan prioritást is azonosít, amelyekkel meg lehet könnyíteni az innovációt, és erősíteni lehet a vállalkozó szellemet:

- **a regionális kutatás**, a technológiai fejlesztés, az innováció és az oktatási kínálat hatékonyabbá tétele a cégek és elsősorban a KKV-k számára. Ezt vagy a high-tech KKV-kat a kutató- és technológiai intézetekkel összekapcsoló kiválósági pólusok létrehozásával, vagy a nagyvállalatok körül tömörülő regionális csoportosulások kifejllesztésével és létrehozásával lehet véghezvinni;
- **vállalkozássegítő szolgáltatások biztosítása**, hogy a vállalatok és elsősorban a KKV-k versenyképessége növekedhessen, és ezek nemzetközivé válhassanak, különösen a belső piac által nyújtott lehetőségek megragadásával. Az üzleti szolgáltatásoknak elsősorban a szinergiák felhasználását kell előtérbe helyezniük (pl. technológiai transzfer, tudományos parkok, IKT kommunikációs központok és inkubátorok, az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások és a csoportosulásokkal való együttműködés), és több hagyományos támogatást kell nyújtaniuk a menedzsment, a marketing, a műszaki támogatás, a munkaerő-felvétel és a többi szakmai és kereskedelmi szolgáltatás vonatkozásában;
- **az ökológiai innováció** terén elért európai eredmények hasznosítása. Az ökológiai innovációt a KKV-k gyakorlatának tökéletesítésével együtt kell elősegíteni, a tökéletesítést pedig környezetirányítási rendszerek bevezetésével kell véghezvinni. Az e szakterületen végzett mostani befektetések az EU vállalkozásainak előkelő pozíciót biztosítanak majd a közeljövőben, amikor a többi régió is fontolóra veszi az effajta technológiák bevezetésének a szükségességét. Ez az a szakág, mely világos kapcsolatot teremt a Versenyképességi és Innovációs Keretprogrammal;
- **azon vállalkozó szellem elősegítése**, mely hozzájárul az új vállalatok létrehozásához és fejlődéséhez, illetve azon vállalatok támogatása, melyek a szerteágazó technikákat használó kutatóintézetekből és cégekből születnek (például: a tudatosság fokozása; prototípusok gyártása; felügyelet, valamint irányítási és technológiai támogatás a jövőbeli vállalkozók számára).

A 7. Kutatási Keretprogram

A 7. Kutatási Keretprogramot négy program között osztják el, melyek mindegyikének specifikus célkitűzései vannak:

- **Együttműködés:** az egyetemek, az ipar, a kutatóközpontok és az állami hatóságok közötti együttműködés támogatása, a kulcsfontosságú tudományos és technológiai szakterületeken betöltött vezető szerep megszerzése érdekében;
- **Ötletek:** egy Európai Kutatótanácsot fognak létrehozni, mely ösztönözni fogja a kreativitást és kiválóságot, az európai porondon versengő egyéni csapatok által végzett alap- és interdiszciplináris kutatások finanszírozása révén;

- **Emberek:** a képzés, a mobilitás és a megerősített „Marie Curie -cselekvések” révén tör ténő karrierfejlesztés célja az európai kutatásokhoz szükséges humán erőforrások továbbfejlesztése és megerősítése lesz;
- **Kapacitások:** az európai kutatási és innovációs kapacitást a kutatási infrastruktúrák koordinálásával és fejlesztésével, a kutatásban érdekelt regionális csoportosulások és KKV-k, a tudomány és a társadalom közötti jobb kapcsolatok, valamint a nemzetközi együttműködés fejlesztésével fogják megerősíteni.

Versenyképességi és Innovációs Keretprogram

A Versenyképességi és Innovációs Keretprogram összekapcsolja a vállalkozások, a KKV-k, az ipari versenyképesség, az innováció, az információs és kommunikációs technológia, a környezetvédelmi technológiák és az intelligens energia területén hozott közösségi intézkedéseket.

A keretprogram legfontosabb céljai a vállalkozások - és különösen a kis- és középvállalkozások - versenyképességének növelése, az innováció - beleértve az öko-innovációt - támogatása, a versenyképes, innovatív és integrált információs társadalom fejlődésének felgyorsítása, az energiahatékonyság, valamint az új és megújuló energiaforrások kiterjedtebb hasznosításnak támogatása valamennyi ágazatban (beleértve a közlekedést is).

A Versenyképességi és Innovációs Keretprogram a 7. Keretprogram kiegészítése, mely Európa versenyképességét és innovációs kapacitásainak kihasználását fogja támogatni. Célja a kutatás és az innováció közötti szakadék áthidalása, a KKVk kiemelt támogatása, illetve a kapcsolódó információk és pályázati feltételek könnyű elérhetőségének biztosítása. A program költségvetése 3 196 millió euró.

A program egyesíti majd az alábbi, már létező, az európai termelékenység növekedését elősegíteni hivatott közösségi programokat:

Vállalkozások és vállalkozók többéves programja

Intelligens energia-Európa program

A Life program környezeti technológiák promóciós és demonstrációs programja

Modinis, e-Content, e-TEN programok

A Kutatási és technológia-fejlesztési keretprogram bizonyos innovációhoz kapcsolódó programjai

Ezen programok a továbbiakban nem mint önálló programok, hanem - a folytonosságot szem előtt tartva- mint a Versenyképességi és Innovációs Keretprogram résztvevőkenységei működnek majd.

Európai Befektetési Bank

A 7. Kutatási Keretprogrammal kapcsolatban az Európai Befektetési és az Európai Bizottság is új módozatokat készít elő az EU által biztosított szubvenciók befolyásának a növelésére, amikor azokat az EBB kölcsöneivel kombinálják. E célból egy **Kockázatmegosztó Pénzügyi Eszközt** dolgoznak ki. A **Kockázatmegosztó Pénzügyi Eszközt** használva, a bank saját pénzalapjaival egészíti ki a közösségi szubvenciók forrásokat, és a kockázatosabbnak tűnő projektek kockázatainak részleges lefedését így hajtja végre. Az Európai Bizottsággal való együttműködés további területei azoknak a megállapodásoknak a bevezetésére vonatkoznak, amelyek a finanszírozási technológia hálózatainak és sémáinak európai megközelítésére vonatkoznak, és amelyek az IKT-tartalom és az IKTalkalmazások bevonásával és az európai

audiovizuális projektek támogatására és finanszírozására szolgáló szinergiák létrehozásával járnak.

Új szabályozás a közös piac területén

A 2007–2013-as periódus esetében az **EU szabad versenyre és állami támogatásokra vonatkozó politikáját** felülvizsgálják, hogy a közös piac keretén belüli hatékony verseny biztosított legyen, és hogy Európa versenyképessége növekedjen a világpiacokon.

A Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Keretprogram most először akar megbirkózni azokkal a piaci problémákkal, melyek gátolják az innovációk átadását.

Összegzés

A hazai innováció jelentős kihívásokkal küzd, lemaradásunk még a térségbeli országokhoz képest is megfigyelhető. A K+F tevékenységet leginkább külföldi vállalatok végzik, így a kiszolgáltatottságunk állandó lehet, hacsak nem sikerül megteremteni a hazai vállalkozások ösztönzését az innovációra.

Az országnak minden adottsága megvan, hogy ezen javítson, az uniós források hatékony felhasználásával pedig adott a történelmi lehetőség, hogy egy jó fejlesztési irányba induljon Magyarország.